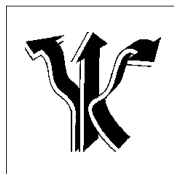

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ”

(для бакалаврів, спеціалістів
спеціальності “Політологія”)

МАУП

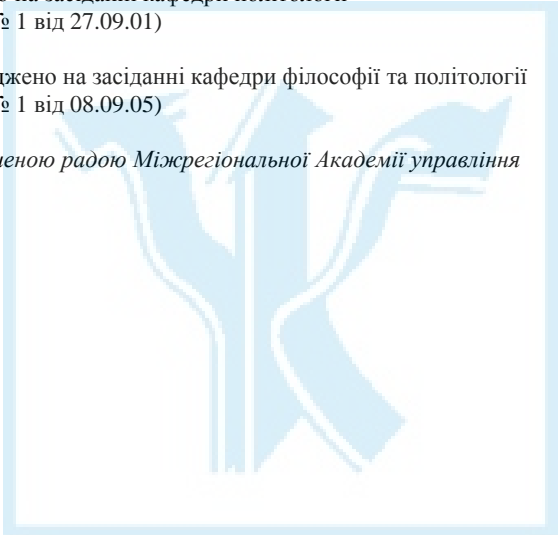
Київ 2005

Підготовлено *М. А. Остапенко*

Затверджено на засіданні кафедри політології
(протокол № 1 від 27.09.01)

Перезатверджено на засіданні кафедри філософії та політології
(протокол № 1 від 08.09.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Остапенко М. А. Навчальна програма дисципліни “Вступ до спеціальності” (для бакалаврів, спеціалістів спеціальності “Політологія”). — К.: МАУП, 2005. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Вступ до спеціальності”, плани семінарських занять, теми для самостійного опрацювання, питання для самоконтролю студентів, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

За визначенням Аристотеля, політика — невіддільна складова людського існування. На сучасному етапі розвитку українського суспільства багато актуальних суспільно-політичних проблем потребують теоретичної розробки і практичного розв'язання. Передусім це стосується студентів, які вибрали спеціальність “Політологія”.

У навчальній дисципліні “Вступ до спеціальності” розглядаються такі категорії, як політика, політичне життя, політична влада, держава, демократія, громадянське суспільство, політична еліта і лідерство, світовий політичний процес та ін., які є фундаментом для подальшого вивчення глибин політичної науки.

На основі отриманих знань із зазначеного курсу у студентів формуються навички чіткого оперування понятійно-категоріальним апаратом політології, виробляються власна позиція і вміння застосовувати знання у професійній і громадській діяльності.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН *вивчення дисципліни* **“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ”**

№ п/п	Назва теми
1	Політологія як система знань про політику
2	Політика як соціальне явище
3	Політичне життя і громадянське суспільство
4	Політична влада, її особливості
5	Політична система суспільства
6	Держава в політичній системі суспільства
7	Демократія в політичному житті сучасного суспільства
8	Політичні еліти і політичне лідерство
9	Провідні ідейно-політичні доктрини сучасності
10	Міжнародна політика і міжнародні відносини

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ”

Тема 1. Політологія як система знань про політику

Історія становлення політології як науки і навчальної дисципліни. Політика в системі суспільних відносин. Предмет політології. Інтегративний характер політології. Суміжні галузі політичного знання: політична філософія, політична соціологія, політична психологія, політична географія, політична історія, політична антропологія та ін. Теоретичний та емпіричний рівні політичного знання.

Система методів політичного пізнання: філософські, загальнонаукові та спеціальні. Принципи політології: фундаментальність, єдність логічного та історичного, національного і загальнолюдського, суспільного і особистісного, теорії й практики.

Функції політології: теоретико-методологічна, світоглядна, прогностична, прикладна.

Роль науки про політику на сучасному етапі політичного і духовного оновлення Української держави.

Література [18; 20; 25; 38; 48; 83; 84; 96; 102; 107; 109; 116; 118; 119; 127; 134; 137]

Тема 2. Політика як соціальне явище

Поняття і сутність політики. Історія визначення поняття та категорії “політика”, її сутнісних ознак (Аристотель, Н. Макіавеллі, М. Вебер, К. Маркс, Р. Даль, Т. Парсонс, Г. Лассуел та ін.). Політика як наука і мистецтво. Політичні явища і процеси суспільного життя.

Поняття соціального інтересу. Визначення і здійснення всезагальних інтересів як важлива передумова збереження цілісності диференційованого суспільства, порядку, взаємодії індивідів і спільнот.

Суб’єкт і об’єкт політики. Структура політики. Основні види і функції політики в житті суспільства.

Література [21; 29; 39; 68; 73; 74; 88; 96; 99; 115; 141; 144; 145]

Тема 3. Політичне життя і громадянське суспільство

Політичне життя суспільства, його сутність і основні компоненти. Взаємодія суб’єктів і об’єктів політичного життя. Політична влада як об’єкт політичного життя. Нації, соціальні групи, індивіди як суб’єкти

політичного життя. Обумовленість діяльності суб'єктів політики конкретним політичним часом і простором. Проблема політичної стабільності та динамізму в політичному житті.

Різноманітність форм проявів політичного життя: політичні демонстрації, маніфестації, мітинги, вибори, пікетування, протест, участь у політичних партіях, суспільно-політичних організаціях, збір підписів тощо. Політичний процес як реальна взаємодія суб'єктів політики. Структура політичного процесу. Типологія політичних процесів, особливості їх розгортання в сучасній Україні (процеси державотворення, національного відродження, утворення громадських об'єднань тощо).

Соціальні групи як основні суб'єкти і об'єкти політики. Поняття соціальної структури суспільства. Класи, прошарки, соціальні страти. Сутність і політичне значення поняття “середній клас”.

Поняття громадянського суспільства, його сутність, структура, фактори становлення та розвитку. Сучасні концепції громадянського суспільства. Громадянське суспільство як сфера самоуправління вільних індивідів і добровільно організованих громадян. Ознаки та інститути громадянського суспільства. Шляхи формування громадянського суспільства, правової соціальної держави в посттоталітарних країнах.

Література [7; 30; 34; 37; 45; 47; 50; 67; 72; 80; 104; 105; 119; 121; 124; 125; 140]

Тема 4. Політична влада, її особливості

Місце влади в суспільному житті. Проблема політичної влади в теоретичних розробках Р. Даля, Т. Парсонса, М. Вебера, М. Кроз'є. Суб'єкт влади, об'єкт влади. Природа підкорення. Основні види влади: політична, економічна, духовна, сімейна.

Зміст і структура політичної влади. Особливості і функції політичної влади. Співвідношення політичної і державної влади. Ресурси влади. Механізм здійснення політичної влади. Поняття носіїв політичної влади, їх диференціація в суспільному житті.

Принцип розподілу влади. Система стримувань і противаг. Законодавча, виконавча і судова гілки влади. Централізація та децентралізація влади. Ефективність і легітимність політичної влади.

Бюрократія як феномен влади і управління. Функції бюрократії. Демократія і бюрократія.

Основні способи існування влади (залежність, незалежність, взаємозалежність соціальних суб'єктів). Напрямки і способи

функціонування влади: керівництво, управління, контроль, прийняття рішень. Методи здійснення влади: співробітництво і суперництво, заохочення і примус. Типи та види влади.

Конституційні принципи вдосконалення владних відносин у суспільстві.

Література [11; 12; 18; 26; 28; 31; 32; 55; 59; 106; 108; 128; 135; 136; 142; 146]

Тема 5. Політична система суспільства

Поняття “політична система суспільства”. Місце і роль політичної системи в життєдіяльності суспільства. Взаємодія політичної системи з економічною, соціальною, культурною, правовою та іншими системами суспільства.

Структура політичної системи суспільства: держава, партії, суспільні організації та рухи, політичні відносини, політична культура, політичні й правові норми, засоби масової інформації. Поняття партії, громадської організації, їх специфіка. Сутність, структура, типи політичної культури. Основні функції політичної системи суспільства.

Концептуальні підходи до проблеми політичної системи (Г. Алмонд, Д. Істон, Т. Парсонс). Політична влада як основа політичної системи.

Типологія політичних систем: тоталітарні, авторитарні і демократичні, їх специфіка. Політичний режим як спосіб організації політичної системи. Критерії визначення типу політичного режиму.

Трансформація політичних систем у нових незалежних державах. Конституційні принципи і особливості процесу формування політичної системи незалежної України.

Література [1; 2; 4; 5; 8; 23; 89; 92; 102; 117; 139; 142]

Тема 6. Держава в політичній системі суспільства

Виникнення і сутність держави, її ознаки. Концептуальні підходи до визначення держави, її місця в політичній системі суспільства, які склалися в політичній науці. Проблема співвідношення держави і громадянського суспільства.

Основні види і типи держав. Форми правління: монархії і республіки, їх характеристика. Форми державного устрою: унітарні держави, федерації, конфедерації. Функції держави (внутрішні й зовнішні, постійні й тимчасові, відкриті й латентні).

Державні інститути і органи. Апарат державного управління. Система центральних, регіональних і місцевих органів державного управління. Співдружності держав, міждержавні союзи.

Поняття і сутність правової та соціальної держави. Конституція України і практичне втілення ідеї демократичної, соціально-правової держави.

Література [36; 71; 75; 86; 97; 101; 104; 109; 114; 138; 148]

Тема 7. Демократія в політичному житті сучасного суспільства

Поняття демократії. Сучасні визначення демократії. Витоки та основні історичні форми демократії. Соціально-економічні, політичні та духовні основи демократичного суспільства.

Типи демократії: безпосередня і представницька. Сучасні теорії демократії: ліберальна, плюралістична, елітарна, конкурентна.

Сутність політичного плюралізму, його значення в демократичному суспільстві. Діалог, гласне обговорення проблем, різні форми власності, взаємне врахування суперечливих інтересів і переконань різних суб'єктів політичного процесу, досягнення політичного консенсусу.

Права особистості — основа демократичного суспільства. Громадянські, політичні, економічні і культурні права в умовах постготалітарного суспільства. Єдність прав і обов'язків громадян, соціальної відповідальності, свободи і дисципліни особи, суспільного порядку.

Конституційні гарантії демократії. Конституція України і демократизація українського суспільства.

Література [8; 9; 43; 54; 56; 65; 74; 96; 97; 99; 113; 128–130; 143]

Тема 8. Політичні еліти і політичне лідерство

Поняття “еліта” і “політична еліта”. Загальні причини існування еліт. Теорія еліт Г. Москі, В. Парето, Р. Міхельса. Сучасні концепції еліт: макіавеллістська школа, ціннісні теорії, теорії демократичного елітизму, концепції плюралізму еліт, ліволіберальні концепції, партократична теорія. Чинники елітарності суспільства: біологічні, психологічні, ірраціональні, функціональні, технократичні. Система рекрутування політичної еліти. Політична еліта України: особливості формування і етапи еволюції.

Природа і соціальна сутність політичного лідерства. Об'єктивні і суб'єктивні основи лідерства. Основні концепції політичного лідерства:

теорія рис, ситуаційна теорія, психологічна концепція. Типологія політичних лідерів. Функції політичних лідерів. Сучасні тенденції розвитку політичного лідерства: критерії оцінки ефективності і популярності, політичний імідж і авторитет. Політичні лідери сучасної України.

Сутність, функції та специфіка діяльності груп тиску. Зв'язок груп тиску з політичними лідерами. Практика лобізму. Значення груп тиску і лобювання в політичному житті суспільства, особливості їх діяльності в Україні.

Література [6; 10; 12; 15; 18; 29; 33; 39; 44; 55; 63; 70; 83; 84; 89; 96; 99; 106; 138; 139; 142]

Тема 9. Провідні ідейно-політичні доктрини сучасності

Поняття ідеології. Де Тресі, К. Маркс, Р. Міхелс, М. Вебер, Т. Парсонс, Р. Пайпс про сутність і значення ідеології.

Рівні політичної ідеології: теоретико-концептуальний, програмно-політичний, актуалізований (засвоєння і втілення принципів і цілей певної ідеології). Функції політичної ідеології (створення позитивного образу здійснюваної політики, інтеграція суспільства, мотивація політичної поведінки).

Провідні ідейно-політичні доктрини сучасності. Лібералізм і неолібералізм. Консерватизм і неоконсерватизм. Марксизм і соціал-демократія. Фашизм і неофашизм.

Ідеологічні орієнтації українського суспільства. Національна ідея та ідеологія державотворення в Україні.

Література [17; 35; 40; 41; 49; 75; 79; 84; 96; 102; 122]

Тема 10. Міжнародна політика і міжнародні відносини

Міжнародна політика як засіб взаємодії різних суспільних груп — націй, держав, союзів та ін. Виникнення і еволюція розвитку міжнародної політики та міжнародних відносин.

Поняття міжнародної політики. Основні риси міжнародної політики, їх характеристика. Принципи міжнародної політики. Основні форми і функції міжнародної політики. Дипломатія як форма міжнародної політики, її специфіка.

Система міжнародних відносин. Суб'єкти та основні види міжнародних відносин. Зв'язок внутрішньої та зовнішньої політики.

Міжнародні організації: сутність, основні принципи діяльності. Види міжнародних організацій (ООН, ЮНЕСКО, МВФ, МБРР, СБ, ГАТТ та

ін.). Глобальні процеси розвитку сучасної цивілізації: геополітичний та етнополітичний аспекти.

Місце України в системі міжнародних відносин. Проблема національних інтересів і національної безпеки Української держави.

Література [16; 18; 23; 27; 36; 42; 51; 57; 69; 78; 79; 106; 111; 132; 149]

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна

1. Визначення, історія становлення політичної науки.
2. Предмет політичної науки (підходи до його визначення).
3. Методологічні основи політології: принципи, методи політичних досліджень.
4. Значення політології в демократично розвиненому суспільстві.

Теми рефератів

1. Основні етапи розвитку політичної науки.
2. Політологія в системі гуманітарної освіти.
3. Основні парадигми і школи політології.
4. Політичний менеджмент як наука та мистецтво державного управління.

Література [18; 25; 38; 83; 84; 107; 137]

Тема 2. Політика як соціальна реальність

1. Основні наукові підходи до визначення поняття “політика”.
2. Структура політики, основна характеристика компонентів політики.
3. Види та функції політики.
4. Межі розповсюдження політики (тоталітарна, анархістська, ліберальна, кейнсіанська концепції).

Теми рефератів

1. Рушійні сили, цілі та засоби в політиці.
2. Кадрова політика як соціальна реальність.

Література [29; 48; 68; 74; 96; 99; 144; 145]

Тема 3. Політичне життя і соціальні основи політики

1. Політичне життя як уособлення багатоманітності політичних процесів.
2. Громадянське суспільство: сутність, системоутворюючі елементи, функції, характер зв'язку “держава — громадянське суспільство”.
3. Соціальна структура сучасного українського суспільства і перспективи громадянського суспільства в Україні.

Тема рефератів

1. Концепція громадянського суспільства: ідейні витoki та основні віхи формування.
2. Формування громадянського суспільства в сучасній Україні: проблеми і перспективи.

Література [7; 30; 37; 121; 125; 140]

Тема 4. Сутність і особливості політичної влади

1. Політична влада: поняття, структура, функції.
2. Механізм здійснення політичної влади.
3. Ефективність та легітимність влади.

Тема рефератів

1. Поведінкові концепції влади.
2. Харизма та її роль у політиці.
3. Мотиваційні основи влади.
4. Проблема походження влади та її джерела.

Література [11; 18; 26; 32; 55; 59; 106; 108; 146]

Тема 5. Політична система суспільства

1. Теорія політичної системи, механізм її функціонування.
2. Типи політичних систем (тоталітарна, авторитарна, демократична), їх ознаки.
3. Політична стабільність.
4. Політичний ризик.

Тема рефератів

1. Порівняльний аналіз концептуальних моделей політичних систем Д. Істона і Г. Алмонда.
2. Умови політичної стабільності та методи її забезпечення.

3. Структура і функції політичної системи.
4. Типології політичних систем.

Література [2; 4; 5; 23; 89; 93; 102; 117; 139; 142]

Тема 6. Держава як базовий інститут політичної системи суспільства

1. Поняття держави, її ознаки і функції.
2. Форми державного устрою і форми правління.
3. Державні інститути влади України.
4. Основні принципи правової та соціальної держави.

Теми рефератів

1. Проблема держави за теоріями мислителів різних історичних епох.
2. Державні інститути влади України: структура та функції (повноваження).

Література [36; 71; 75; 86; 101; 104; 109; 138]

Тема 7. Партія як політичний інститут

1. Політична партія: сутність, ознаки та функції.
2. Типологія партій.
3. Сутність і види партійних систем, їх характеристика.
4. Партійна система України, її особливості.

Теми рефератів

1. Витоки партології: Дж. Брайс, Р. Міхельс, М. Острогорський.
2. Опозиція та її роль у політичному житті.
3. Демократія та багатопартійність.

Література [14; 22; 60; 63; 66; 85; 95; 103; 120; 131; 147]

Тема 8. Демократія та сучасний політичний світ

1. Еволюція поглядів на проблему демократії, які склалися в політичній науці (демократія як форма суспільного життя, форма держави, спосіб організації суспільного життя).
2. Види демократії (пряма, представницька), їх форми.
3. Типи виборчих систем, їх ознаки.

Теми рефератів

1. Демократія в античному світі.
2. Сучасні концепції демократії.
3. Особливості виборчої системи в Україні.

Література [43; 54; 56; 65; 74; 96; 97; 99; 123]

Тема 9. Світовий політичний процес

1. Сутність, принципи, форми, функції міжнародної політики.
2. Специфіка міжнародних відносин.
3. Основні міжнародні організації, напрямки їх діяльності.
4. Глобальні проблеми сучасності (політичний аспект).

Теми рефератів

1. Глобальне управління як світова проблема.
2. Національні інтереси України.

Література [16; 23; 36; 51; 78; 79; 111; 132]

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Політична діяльність і політичні відносини.
2. Громадські організації та рухи.
3. Основні галузі прикладної політології, напрямки дослідження.
4. Політика і мораль.
5. Політична свідомість і політична культура.
6. Політика і засоби масової інформації.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Політологія як наука: предмет, об'єкт.
2. Місце політології в системі наук.
3. Основні методи та функції політології як науки.
4. Політика як суспільне явище: поняття, структура і функції.
5. Суб'єкти та об'єкти політики.
6. Поняття та структура політичної сфери суспільства.
7. Поняття політичної влади.
8. Розподіл влади в сучасному суспільстві.
9. Основні ресурси влади.
10. Легітимність влади, типи легітимності влади.
11. Структурна організація політичної влади: суб'єкт, об'єкт, ресурси.
12. Поняття та функції політичної системи суспільства.

13. Типологія політичних систем: тоталітарні, авторитарні, демократичні.
14. Поняття і типи політичних режимів, їх ознаки.
15. Поняття, ознаки та функції держави.
16. Особливості політичної системи в Україні.
17. Унітарна держава як форма державного устрою.
18. Ознаки федеративної держави.
19. Конфедерація, її ознаки.
20. Монархія як форма державного правління.
21. Республіка, її різновиди.
22. Поняття, ознаки і функції громадянського суспільства.
23. Основні принципи правової держави.
24. Політична партія: визначення, типи, функції.
25. Типологія політичних партій.
26. Суспільно-політичні об'єднання: поняття та види.
27. Ознаки суспільно-політичних рухів.
28. Сутність та різновиди партійних систем.
29. Політична культура: її суть та функції.
30. Типологія політичної культури.
31. Політична свідомість: зміст, структура, типологія.
32. Політична соціалізація: сутність, основні канали засвоєння політичного досвіду.
33. Провідні політичні доктрини сучасності: лібералізм, консерватизм, їх постулати.
34. Основні принципи сучасної соціал-демократії.
35. Комунізм як ідеологія і політична течія.
36. Політична еліта: сутність та функції.
37. Класичні теорії еліт (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс).
38. Основні критерії, принципи та ознаки демократичної організації суспільства. Рівень демократії в Україні.
39. Лідерство як закономірність політичного життя.
40. Функції політичного лідера. Критерії оцінки його популярності.
41. Політичне прогнозування: завдання, основні напрями й етапи. Значення політичного прогнозування в умовах реформування українського суспільства.
42. Концепції взаємин політики і моралі. Проблеми політичної моралі в житті сучасного українського суспільства.
43. Людина як об'єкт і суб'єкт політики.
44. Політична поведінка особи (активність, пасивність, індивідуальність, екстремізм).

45. Типологія та основні форми політичних відносин: політична боротьба, компроміс, консолідація, конфлікт, консенсус.
46. Види виборчих систем: мажоритарна, пропорційна та змішана. Виборча система і виборче законодавство України.
47. Ознаки громадянського суспільства.
48. Взаємовідносини держави і громадянського суспільства.
49. Основні галузі прикладної політології.
50. Політика і засоби масової інформації.
51. Поняття і типи партійних систем.
52. Характерні риси і особливості сучасного світового політичного процесу.
53. Поняття, сутність і основні функції міжнародної політики.
54. Специфіка міжнародних відносин.
55. Основні міжнародні організації, напрямки їх діяльності.
56. Глобальні проблеми сучасності (політичний аспект).
57. Основні форми демократії.
58. Політичні відносини: поняття і типи.
59. Політична діяльність: сутність і основні види.
60. Сутність і структура політичного процесу.
61. Політичне життя в сучасній Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Авизов В. С., Кремень В. Г.* Політичні рішення: механізм прийняття. — К., 1995.
2. *Алмонд Г., Верба С.* Гражданская культура и стабильность демократии // ПОЛИС. — 1992. — № 4.
3. *Андреев С. С.* Политические вопросы и политические отношения // Социально-политические науки. — 1991. — № 6.
4. *Андреев С. С.* Политические системы и политическая организация общества // Социально-политические науки. — 1992. — № 1.
5. *Анохин М. Г.* Политические системы: адаптация, динамика, устойчивость. — М., 1996.
6. *Антонович И. И.* Общественные движения и проблема власти // Социально-политические науки. — 1991. — № 4.
7. *Арато А.* Концепция гражданского общества: восхождение и упадок, воссоздание и направления дальнейшего исследования // Полис. — 1995. — № 3.
8. *Ардент Х.* Вирус тоталитаризма // Новое время. — 1991. — № 1.
9. *Арон А.* Демократия и тоталитаризм. — М., 1993.
10. *Ашин Г. К.* Политическое лидерство и оптимальный стиль // Общественные науки и современность. — 1993. — № 2.
11. *Бабкин В. Д., Селиванов В. Н.* Народ и власть. Опыт системного исследования воззрений М. Е. Салтыкова-Щедрина. — К., 1996.
12. *Бабкін В. Д.* Державна влада і політична опозиція // Правова держава: Щорічник наук. праць. — К., 1996. — Вип. 7.

13. *Бабкіна О. В.* Політична модернізація суспільства: теоретичні основи // Проблеми сучасної політики та шляхи її здійснення: Тези доп. і виступів наук.-практ. конф. — Одеса, 1993.
14. *Базовкін С., Кремень В.* Партії та громадські об'єднання України. — К., 1994.
15. *Бакитановский В. И., Согомонов Ю. В.* Введение в политическую этику. — М., 1990.
16. *Балабаева З. В.* Идеология социального глобализма. Критический анализ доктрины Римского клуба. — К., 1989.
17. *Баталов Э. А.* Политическая культура современного американского общества. — М., 1990.
18. *Бибик В. М.* Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.
19. *Бибик В. М., Сидоренко О. І.* Засоби масової інформації посткомуністичної України. — К., 1996.
20. *Белов Г. А.* О системе политических наук и политологии // Вестн. МГУ. Социально-политические исслед. — 1991. — № 1.
21. *Беляев А. А.* Политика и ее роль в развитии общества // Социально-политические науки. — 1991. — № 9.
22. *Білоус А. О.* Політичні об'єднання України. — К., 1993.
23. *Білоус А. О.* Політико-правові системи: світ і Україна. — К., 1997.
24. *Боднар А.* Основы политологии. — К., 1991.
25. *Бодуен Ж.* Вступ до політології, — К., 1995.
26. *Борзунова Е. А.* Социологические концепции легитимности власти Т. Парсонса и М. Вебера: сравнительный анализ // СОЦИС. — 1997. — № 9.
27. *Введение в политологию: Учеб. пособие: В 2 ч. / Под общ. ред. Н. И. Горлач, Г. Т. Головченко.* — Харьков, 1994.
28. *Вебер М.* Избранное. Образ общества. — М., 1998.
29. *Вебер М.* Политика как призвание и профессия // Избр. произведения. — М., 1990.
30. *Витюк В. В.* Становление идеи гражданского общества и ее историческая эволюция. — М., 1995.
31. *Власть, демократия, привилегии: Материалы круглого стола // Вопр. философии.* — 1991. — № 1.
32. *Власть. Очерки современной политической философии Запада.* — М., 1989.
33. *Выдрин Д.* Политический лидер и проблема его формирования. — К., 1990.
34. *Вятр Е.* Социология политических отношений. — М., 1979.
35. *Гавриленко І.* Чи потрібна державі ідеологія? // Віче. — 1996. — № 4.
36. *Гаджиев К. С.* Введение в политическую науку: Учебник. — М., 1998.
37. *Гаджиев К. С.* Гражданское общество и правовое государство // Междунар. экономика и междунар. отношения. — 1991. — № 9.
38. *Гаджиев К. С.* Политическая наука: Учеб. пособие. — М., 1995.

39. *Гайворонюк Н.* Культура в політиці: реалії та перспективи // Генеза. — 1994. — № 2.
40. *Галкин А.* Фашизм — его сущность, корни, признаки и формы правлений // Полис. — 1995. — № 2.
41. *Голобуцький О., Кулик В.* Консерватизм — ідеологія порядку, стабільності і добробуту. — К., 1995.
42. *Горбатенко В. П.* Стратегія модернізації суспільства. Україна і світ на зламі тисячоліть. — К., 1999.
43. *Гуггенбергер Б.* Теория демократии // Полис. — 1991. — № 4.
44. *Дай Т., Зиглер Х.* Демократия для элиты. — М., 1991.
45. *Даль Р.* Природа политического процесса // Социально-политические науки. — 1990. — № 10.
46. *Декларація* про державний суверенітет України. — К., 1991.
47. *Демидов А. И., Федосеев А. А.* Основы политологии: Учеб. пособие. — М., 1995.
48. *Денкэн Ж. М.* Политическая наука. — М., 1993.
49. *Джислас М.* Лицо тоталитаризма. — М., 1992.
50. *Доган М., Пеласси Д.* Сравнительная политическая социология. — М., 1994.
51. *Етнонаціональний розвиток України.* Терміни, визначення, персоналії. — К., 1993.
52. *Журналистика и политика.* — М., 1987.
53. *Здоровомыслов А. Г.* Социология конфликта. — М., 1995.
54. *Каменская Г. В.* Генезис идей демократии // СОЦИС. — 1994. — № 4.
55. *Канетти Э.* Масса и власть. — М., 1997.
56. *Кельман М.* Десять засад демократії // Право України. — 1996. — № 8.
57. *Конституція України.* — К., 1996.
58. *Краснов Б. И.* Политическое прогнозирование. — М., 1990.
59. *Краснов Б. И.* Теория власти и властных отношений // Социально-политический журн. — 1994. — № 3.
60. *Кулик А.* Посттоталитарные партии в политическом процессе: методология исследования // Мировая экономика и междунар. отношения. — 1994. — № 2; 3.
61. *Кульчар К.* Политический конфликт // Политология вчера и сегодня. — М., 1991. — Вып. 3.
62. *Лазоренко О. В., Лазоренко О. О.* Теорія політології: Навч. посіб. — К., 1996.
63. *Лепехин В.* “Группы давления”: генезис и классификация // Власть. — 1993. — № 3.
64. *Литинський В.* Листи до братів-хліборобів. — К., 1996.
65. *Литсет С. М., Сен К. М., Торрес Ч.* Сравнительный анализ социальных условий, необходимых для становления демократии // Междунар. журн. социальных наук. — 1993. — № 3.
66. *Литвин В.* Феномен партії // Віче. — 1992. — № 6.
67. *Лузан А.* Политическая жизнь общества. Вопросы теории. — К., 1989.

68. *Лузан А. О.* Політика і суспільство // Політологічні читання. — 1993. — № 1.
69. *Мала* енциклопедія етнодержавознавства / За ред. Ю. І. Римаренка. — К., 1996.
70. *Малькова Т., Фролова М.* Элиты. Лидер. — М., 1992.
71. *Мамут Л. С.* Государство: полюсы представлений // *Общественные науки и современность*. — 1996. — № 4.
72. *Мацієвський Ю.* Деякі проблеми теорії конфліктів та насильства // *Генеза*. — 1995. — № 1.
73. *Мидалов М. Н.* Политика и религия. — М., 1987.
74. *Миرونчук В. Д., Храмов В. О.* Основы политологии. — К., 2000.
75. *Михальченко М.* Час визначатись, яку державу будуюмо // *Віче*. — 1993. — № 3.
76. *Мурадян А. А.* Двуликий Янус. Введение в политологию. — М., 1994.
77. *Небоженко В. С.* Соціальна напруженість і конфлікти в українському суспільстві. — К., 1994.
78. *Несбит Д., Абурден П.* Мегатенденции, год 2000. Десять новых направлений 90-х годов. — М., 1990.
79. *Общая и прикладная политология* / Под общ. ред. В. И. Жукова, Б. И. Краснова. — М., 1997. — Гл. 27.
80. *Овчинников В. Е.* Политические конфликты и кризисные ситуации // *Социально-политические науки*. — 1990. — № 10.
81. *Основи політичної науки: Курс лекцій: У 3 ч.* / За ред. Б. Л. Кухти. — Львів, 1996.
82. *Основи політології: Підруч.* / За ред. Ф. М. Кирилюка. — К., 1995.
83. *Основы политической науки: Учеб. пособие для вузов* / Под ред. В. П. Пугачева. — М., 1995.
84. *Основы политологии: Курс лекций* / Отв. ред. В. Д. Бабкин, Н. И. Козюбра, В. В. Копейчиков. — К., 1991.
85. *Партии и партийные системы современной Европы*. — М., 1994.
86. *Платон.* Государство // *Соч.: В 3 т.* — М., 1971. — Т. 3.
87. *Платонов С.* После коммунизма. — М., 1991.
88. *Пойченко А. М.* Політика: теорія і технологія діяльності. — К., 1994.
89. *Политический риск: анализ, оценка, прогнозирование, управление*. — М., 1992.
90. *Политология: Практикум* / Под ред. А. В. Миронова. — М., 1993.
91. *Политология: Сб. понятий и терминов*. — М., 1995.
92. *Политология: Учебник* / Под ред. М. А. Василика. — М., 1999.
93. *Политология: Энцикл. словарь*. — М., 1993.
94. *Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку*. — К., 1998.
95. *Політичні партії України* / За ред. В. М. Якушика. — К., 1996.
96. *Політологічний енциклопедичний словник*. — К., 1997.

97. *Політологія* посткомунізму: Політичний аналіз посткомуністичних суспільств. — К., 1995.
98. *Політологія*: Навч. посіб. / За заг. ред. І. С. Дзюбка. — К., 1993.
99. *Політологія*: Навч. посіб. / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. — К., 2001.
100. *Політологія*: Підруч. / За ред. О. І. Семківа. — Львів, 1993.
101. *Правовое государство: идея, концепция, реальность* / В. Я. Боер и др. — СПб., 1996.
102. *Пугачев В. П., Соловьев А. И.* Введение в политологию. — М., 1995.
103. *Пушкарёва Г. В.* Партии и партийные системы: концепция М. Дюверже // Социально-политический журн. — 1993. — № 9.
104. *Рабінович П. М.* Основи загальної теорії права та держави. — К., 1993.
105. *Распопов Н. П.* Политическое развитие и модернизация. — Н. Новгород, 1994.
106. *Романюк О. Г.* Суспільство, влада, політика. — Харків, 1993.
107. *Рудич Ф. М.* Политология: теоретический и прикладной аспект // Социально-политический журн. — 1996. — № 5.
108. *Рябов С. Г.* Державна влада: проблеми авторитету і легітимності. — К., 1996.
109. *Рябов С. Г.* Політологічна теорія держави. — К., 1996.
110. *Рябов С. Г.* Політологія: Словник термінів і понять. — К., 1996.
111. *Рябов С. Г.* Теорія міжнародної політики // Політологічні читання. — 1995. — № 1.
112. *Рябов С. Г., Томенко М. В.* Основи теорії політики. — К., 1996.
113. *Салмин А. В.* Современная демократия. — М., 1992.
114. *Салыгин Е.* Теократические тенденции современной государственности // Общественные науки и современность. — 1996. — № 5.
115. *Сандыбаев Т.* Политика и религия // Социально-политический журн. — 1991. — № 6.
116. *Санистебан Л. С.* Основы политической науки. — М., 1992.
117. *Семигин Г. Ю.* Политическая стабильность и безопасность // Социально-политический журн. — 1996. — № 3.
118. *Скиба В. Й.* Політологія: теорія і методика навчального курсу. — К., 1992.
119. *Скиба В. Й., Горбатенко В. П., Туренко В. В.* Вступ до політології. — К., 1996.
120. *Слюсаренко А. Г., Томенко М. В.* Нові політичні партії України. — К., 1990.
121. *Соловьев А. И.* Три облика государства — три стратегии гражданского общества // Полис. — 1996. — № 6.
122. *Соргин В. В.* Либерализм Запада XVII–XX веков. — М., 1995.
123. *Сорос Д.* Утвердження демократії. — К., 1994.
124. *Социальное государство и защита прав человека.* — М., 1994.
125. *Соціальна стратифікація і політика* // Політична думка. — 1993. — № 1.
126. *Сутор Б.* Политическая этика // Полис. — 1993. — № 3.

127. *Тадевосян З. В.* Словарь-справочник по социологии и политологии. — М., 1993.
128. *Технологии* политической власти. Зарубежный опыт / В. М. Иванов, В. Я. Матвиенко, В. И. Патрушев, И. В. Молодых. — К., 1994.
129. *Токвиль А.* О демократии в Америке. — М., 1994.
130. *Трипольский В. О.* Тернисті шляхи до демократії: спроба політологічного аналізу // Укр. іст. журн. — 1994. — № 6.
131. *Україна* багатопартійна. Програмні документи нових партій. — К., 1991.
132. *Україна* в геополітичному інтер'єрі ХХ століття // Політична думка. — 1994. — № 3.
133. *Українське* відродження і національна церква. — К., 1991.
134. *Федун Л. А.* О предмете и методе политологии // Социально-политические науки. — 1993. — № 3.
135. *Философия* власти. — М., 1993.
136. *Халипов В. Ф.* Введение в науку о власти. — М., 1997.
137. *Хекер Е.* Що є політична теорія // Політологічні читання. — 1993. — № 1.
138. *Цветков В. В.* Державне управління: основні фактори ефективності. — Харків, 1996.
139. *Шабров О. Ф.* Политическое управление: проблема стабильности и развития. — М., 1997.
140. *Шинкарук В. І.* Громадянське суспільство, демократія, ідеологія // Розбудова держави. — 1993. — № 5.
141. *Шкляр В.* Политика и средства массовой информации. — Одесса, 1990.
142. *Шморгун О.* Чим авторитарна влада відрізняється від диктаторської // Політологічні читання. — 1994. — № 1.
143. *Шумпетер П.* Капитализм. Социализм. Демократия.
144. *Щёкин Г. В.* Теория кадровой политики. — К., 1997.
145. *Щёкин Г. В.* Теория социального управления. — К., 1996.
146. *Энтин Л. М.* Разделение властей. Опыт современных государств. — М., 1995.
147. *Яблонський В.* Сучасні політичні партії України: Довід. — К., 1996.
148. *Якушик В. М.* Государство переходного типа (вопросы теории). — К., 1991.
149. *Ясперс К.* Будущий мировой порядок // Век ХХ и мир. — 1990. — № 9.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Вступ до спеціальності”	3
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Вступ до спеціальності”	4
Плани семінарських занять.....	9
Теми для самостійного опрацювання	12
Питання для самоконтролю студентів.....	12
Список рекомендованої літератури	14

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
З. П. Чиркова
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-893

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП